

NA STRAŻY NIEPODLEGŁOŚCI

Józef Tuliszkowski (1867-1939), absolwent Politechniki w Rydzu, członek organizacji patriotycznych, innowator techniki i taktyki pożarniczej, komendant Warszawskiej Straży Ogniowej, współorganizator Związku Floriańskiego. Od 1918 r. żołnierz Wojska Polskiego, organizator ochrony przeciwpożarowej w jednostkach wojskowych autor licznych publikacji, redaktor czasopisma „Strażactwo Zawodowe”, pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. W 1993 r. ustanowiono Honorowy Medal im. Józefa Tuliszkowskiego, nadawany za wybitne osiągnięcia w ochronie przeciwpożarowej.

Bolesław Chomicz (1878-1959), prawnik, absolwent Uniwersytetu w Kijowie, wybitny patriota więziony przez Rosjan, pracownik Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń, współzałożyciel „Przeglądu Pożarniczego”, wraz z J. Tuliszkowskim organizował „Związek Floriański”, zostając jego prezesem. Współorganizator i prezes Gł. Związku Straży Pożarnych, jednoczącego pożarnictwo wszystkich zaborów. W czasie II wojny światowej współtwórca Strażackiego Ruchu Oporu „Skala”. W 1996 r. ustanowiono Medal Honorowy im. B. Chomicza.

Zarząd i członkowie Głównego Związku Straży Pożarnych RP, lata 20. XX w.

Zjednoczenie polskiego pożarnictwa dokonano się w 1921 r. z chwilą powołania Głównego Związku Straży Pożarnych RP. Nadrzędnym celem było ujednoczenie struktur, regulaminów, umundurowania itp. na terenie całego kraju. W strukturze działały związki wojewódzkie: małopolski, wielkopolski, pomorski, śląski, krakowski, wileński, lubelski, łódzki, białostocki i kielecki. W 1934 r. działacze związku współtworzyli ustawę o ochronie przed pożarami innymi kłęskami - pierwszą tego typu w Polsce.

Budowa kopca Piłsudskiego, ok. 1935 r.

W 1935 r. zmarł Marszałek Józef Piłsudski. Jego osoba cieszyła się uznaniem strażaków. Na siedzibach straży pożarnych wywieszano żałobne chorągwie. Delegacje strażackie brały udział w uroczystościach pogrzebowych w Krakowie. W miesiąc po śmierci kilka tysięcy strażaków, w tym drużyny samarytańskie, zaangażowało się w sypanie Kopca Piłsudskiego w Krakowie.

Wojskowa Straż Pożarna garnizonu Stryj, ok. 1932 r.

Władze wojskowe, pomne doświadczeń wojennych i walk niepodległościowych organizowały w II RP wojskowe straże pożarne. Sprawę nadzorował Józef Tuliszkowski. Wojskowe straże pożarne powstały od 1920 r. we wszystkich dziesięciu dowództwach okręgowych. Ministerstwo Spraw Wojskowych finansowało kursy dla podoficerów i szeregowców. W ten sposób rezerwicy po odbyciu służby wojskowej zasilali straże pożarne w swoim regionie.

Ćwiczenia straży pożarnej pod krytonimem „Atak lotniczy”, Myslowice 1929 r.

Straże pożarne dysponowały potencjałem osobowym rozlokowanym na terenie całego kraju. Było to przesłanką włączenia ich do zadań obronności państwa. Od 1928 r. strażę współpracowały z Ligą Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwigazowej, a od 1930 r. z Urzędem Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego. Na terenie całego kraju strażę pożarną prowadzili pokazy i brały udział w Tygodniach Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej.

Gaszenie pożaru podczas Powstania Warszawskiego

W 1939 r. strażę pożarną stanęły w obronie niepodległości. Część jednostek wycofywała się z wojskiem, część pozostała w dużych miastach. W obronie Warszawy brały udział Warszawska Straż Ogniowa, Łódzka Straż Ogniowa, Poznańska Straż Ogniowa, OSP Brzeziny, OSP Ozorków, OSP Nieszawa. W grudniu 1939 r. zawiązał się Strażacki Ruch Oporu „Skala”. Warszawscy strażacy brali udział w akcjach gaśniczych podczas Powstania Warszawskiego w 1944 r. (ilustracja).